

POSUDOK OPONENTKY HABILITAČNEJ PRÁCE

Autor práce:	<i>JUDr. Juraj TAKÁČ, PhD.</i>
Oponentka práce:	prof. JUDr. Romana Smyčková, PhD., Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave
Téma práce:	<i>Modifikácia bezpodielového spoluvlastníctva manželov a jeho zánik za trvania manželstva</i>
Študijný odbor:	právo
Študijný program:	občianske právo

Na základe menovacieho dekrétu predsedu Vedeckej rady Právnickej fakulty UMB v Banskej Bystrici, doc. Dr. iur. JUDr. Ing. Michala Turošíka, PhD., zo dňa 24. apríla 2023, ktorým som bola menovaná za oponentku habilitačnej práce JUDr. Juraja Takáča, PhD., na tému „Modifikácia bezpodielového spoluvlastníctva manželov a jeho zánik za trvania manželstva“, podávam nasledujúci oponentský posudok:

1. Aktuálnosť zvolenej témy habilitačnej práce:

V súkromnoprávnej rovine má zásadný vplyv na reguláciu vzťahov o. i. rešpektovanie nosných princípov, na ktorých je kreovaná aj právna úprava majetkových vzťahov manželov. Bez pochybností možno konštatovať, že právna úprava majetkových vzťahov v právnom vzťahu medzi manželmi plní viaceré významné funkcie, ktoré sa prejavujú nie len počas spolužitia manželov, ale tiež v prípade zániku manželstva niektorým zo zákonných spôsobov a to aj v situácii, kedy právny vzťah manželstva trvá. V tomto zmysle je určite opodstatnená otázka, či na prahu tretieho tisícročia reflektuje právna úprava dostatočný priestor pre naplnenie autonómnej voľnosti v týchto vzťahoch, typickej pre moderné právne úpravy súkromnoprávných vzťahov, a to nie len v stredoeurópskom priestore. Zvolená téma rozhodne má svoj potenciál a to aj z dôvodu, že na Slovensku dlhodobo stagnuje proces rekonštrukcie súkromného práva, čo vyvoláva legitímne otázky potreby prehodnotenie práve rozsahu miery usporiadania si vzájomných majetkových pomerov manželov. Uvedené má jednoznačne aj následný aspekt, kedy pri zániku BSM by spružnením hmotnoprávnej úpravy bolo možné predísť zbytočne zdĺhavým a náročným sporom pri vypořádání týchto vzťahov v súdnom konaní.

2. Vhodnosť štruktúry habilitačnej práce:

Habilitačná práca sa systematicky člení na tri časti, ktoré sa vnútorne diferencujú a v zásade možno konštatovať, že štruktúra práce je prehľadná a logická. Autor reflektuje vymedzenie témy práce, s ktorou je systematika konformná. V prvej časti analyzuje základné právno-teoretické východiskové otázky týkajúce sa štrukturálnych prvkov jednotlivých prípadov možných zákonných modifikácií BSM vo vzťahu k jeho predmetu, rozsahu práv a povinností a tiež sleduje faktor časový. V druhej časti, ktorú možno vnímať ako jadro publikácie vo vzťahu k zvolenej téme venuje autor jednotlivým prípadom zániku BSM za trvania manželstva a to aj v interdisciplinárnych súvislostiach a so zohľadnením flexibility týchto vzťahov a ich možného obnovenia. Menej obvyklým spôsobom je kreovaná tretia časť práce, kde sú prezentované a zaradené aj historické súvislosti poukazujúce na vývoj právnej úpravy majetkových vzťahov medzi manželmi, čo v tradičnom ponímaní spravidla tvorí úvodný vstup do problematiky. Uvedené však nie je negatívom, nakoľko autor tieto súvislosti konfrontuje v rámci komparácie s vybranými právnymi úpravami (Rakúsko, Nemecko, Francúzsko, Holandsko) a do tejto časti zaraďuje aj potenciálny vývoj právnej úpravy v kontexte návrhov *de lege ferenda*, ktorý argumentačne vyvodzuje práve z konfrontácie vyššie uvedenej analýzy.

3. Metodológia spracovania problematiky:

Autor posudzovaného výstupu vychádzal zo všeobecných vedeckých metód skúmania, ktoré identifikuje na str. 13 práce a konštatujem, že sú využité pri tvorbe textu práce. Pre vymedzenie cieľov práce volí autor menej obvyklý spôsob ich identifikácie prostredníctvom pomerne veľkého počtu otázok, ktoré detailne v práci formuluje na str. 12. Túto voľbu odôvodňuje ambíciou poskytnúť „ucelený obraz podstaty, významu a funkčnosti“ možných modifikácií BSM. Tomu prispôsobuje aj využitie tradičných analýzy, syntézy, dedukcie, indukcie a tiež komparácie, ktoré majú svoju reflexiu v prezentovanom texte.

4. Využitie odborných prameňov v habilitačnej práci:

Autor pri spracovaní práce vychádza z primerane zostavenej bibliografie, zastúpenej aktuálnymi zdrojmi a kvalitatívne rôznorodej, od monografických výstupov, tiež výstupov v odbornej časopiseckej literatúre, aj z aktuálnej judikatúry a rozhodnutí súdov rôznych súdnych autorít. Čo je zásadné, tieto zdroje majú svoju reflexiu v bohatom citačnom

poznámkovom aparáte a sú vhodným argumentačným nástrojom pri prezentácii jednotlivých východísk a názorov.

5. Hĺbka a správnosť uskutočnenej analýzy:

Napriek v zásade strohej úprave v súčasnosti možných zákonných modifikácií BSM autor má ambíciu prezentovať nosné otázky súvisiace s možnými modifikáciami majetkových vzťahov medzi manželmi a to primárne na základe výstupov, ktoré používa ako bibliografické zdroje. Čo ale treba oceniť, že neostáva len v právno- teoretickej rovine, ale snaží sa o konfrontáciu problematických otázok, ktoré vyvodil a identifikoval aj z pohľadu aplikačnej praxe. So začlenením historicko-právneho náhľadu na vývoj inštitútu, ako aj zradenie komparácie ním vybraných právnych úprav, naznačuje možné legislatívne smerovanie právnej úpravy a to aj na základe inšpirácie uskutočnenej analýzy a podporenej aj aktuálnym trendom vývoja judikatúry Najvyššieho súdu ČR a SR.

6. Jazyková, gramatická a štylistická úroveň spracovania textu habilitačnej práce, používanie správnej odbornej terminológie, formálne náležitosti a úprava obsahu habilitačnej práce:

Autor v práci pracuje s vecne správnou terminológiou zodpovedajúcou normatívnemu textu. Štylistická a gramatická úroveň prezentovaných výstupov je bez zásadných nedostatkov. Snáď ako odporúčanie autorovi možno uviesť upustiť od nadmerného používania slova „predmetné“, ktoré v niektorých častiach práce s ohľadom na mimoriadne frekventovaný výskyt pôsobí rušivo. Vo výstupe sú zachované štrukturálne ak aj obsahové náležitosti požadované pre tento druh habilitačných prác. Jednotlivé zdroje sú autorizované vecne správne.

7. Splnenie cieľov habilitačnej práce:

Systematika práce ako aj ciele vymedzené autorom, ktoré identifikoval tak, že cieľom je poskytnúť čitateľovi, na základe čiastkových skúmaní jednotlivých sfér vybranej problematiky, ucelenú predstavu o tom, v čom spočíva podstata a význam modifikácie bezpodielového spoluvlastníctva manželov a jeho zániku za trvania manželstva a aké je budúce možné smerovanie danej právnej úpravy, boli v práci naplnené. Autor v jednotlivostiach reflektoval vymedzené ciele a priebežne ponúka čitateľovi odpovede na ním identifikované otázky, resp. priestor na rozvinutie úvah.

8. Dosiahnuté výsledky práce, prínos práce pre ďalší rozvoj vedy, prípadne praxe a nové poznatky, ktoré habilitačná práca prináša:

Pri komplexnom hodnotení výstupu možno konštatovať nasledovné. Oceňujem niekoľko aspektov, ktoré svedčia v prospech autora a ním prezentovaného diela. Prvým je voľba témy. Je zjavné, a ako poukazuje sám autor, inštitút BSM a jeho vznik ovplyvnili viaceré faktory, ktoré boli reflexiou spoločensko-politických pomerov a ktoré sa následne prejavili aj spôsobe právnej regulácie vecno-právnych vzťahov majetkových práv medzi manželmi. V tomto kontexte určite dozrel čas na prehodnotenie aktuálneho právneho stavu a možno sa stotožniť s autorom, že posun v regulácii týchto vzťahov by mal smerovať pri zachovaní princípu rovnosti k rozšíreniu ich autonómie manželov, ako si medzi sebou môžu usporiadať majetkové vzťahy. Ďalším aspektom, ktorý sťažil prácu autora je, že si vybral cestu analýzy vybraných otázok súvisiacich s týmto inštitútom, čím sa vystavil riziku subjektívneho náhľadu čitateľa, či vo výstupe niečo neabsentuje. Konštatujem že v kontexte ním zvolených metód práce dôsledne sledoval s primeraným využitím všeobecného vstupu do problematiky tých otázok, ktoré sa týkajú modifikácií a zániku BSM za trvania manželstva a otázok jeho zániku za trvania manželstva. V neposlednom rade je dôležitým aspektom prezentácia vlastných názorov autora, týkajúcich sa napr. širšieho konceptu s ohľadom na rozsah práv a povinností, inštitút predmanželskej zmluvy, autonómne rozhodnutie a dohoda manželov o zániku BSM za trvania manželstva a. i., ktoré určite možno vnímať ako podnetný impulz do diskusie pre širokú odbornú verejnosť pri kreovaní novej právnej úpravy tohto inštitútu.

9. Vyjadrenie k výsledku kontroly originality habilitačnej práce:

Výsledok kontroly originality dizertačnej práce je 24,75 %, čo je výsledok akceptovateľný. Primárne ide v jednotlivostiach o zhodu nie vo väčšom rozsahu ak o 3% a táto súvisí s použitím internetových zdrojov (slovlex.sk)

10. Otázky na ústnu obhajobu:

1. Vyjadrite sa k otázke, či by sa autonómia vôle manželov mala v plenej miere akceptovať aj pri jeho vyporiadaní v zmysle možného rozsahu vyporiadania, teda či je v zmysle stavu de lege lata možné vyporiadanie BSM po jeho zániku aj čiastočne, teda kombináciou napr. dohody o vyporiadaní časti majetku a následne vyporiadaní v súdnom konaní a to aj ohľadom na rozsah náhrady trov konania v týchto sporoch.

2. Odôvodnite výber právnych úprav, ktoré uvádzate v tretej časti publikácie pri komparatívnom spracovaní.

11. Celkové slovné zhodnotenie práce:

Predložená habilitačná práca JUDr. Juraja Takáča, PhD., na tému „Modifikácia bezpodielového spoluvlastníctva manželov a jeho zánik za trvania manželstva“, je vypracovaná ako po obsahovej, tak i po formálnej stránke na požadovanej vedeckej úrovni a prináša nové poznatky a závery. Autor preukázal, že je schopný prostredníctvom analýzy prameňov a v širšom kontexte získaných poznatkov z prameňov prezentovať na primeranej úrovni vedecké výstupy doplnené vlastnými úvahami, ako aj návrhmi *de lege ferenda*. Vzhľadom na vyššie uvedené preto posudzovanú prácu

odporúčam prijať

na ústnu obhajobu a po jej úspešnom absolvovaní a po úspešnom absolvovaní habilitačnej prednášky navrhujem udeliť JUDr. Jurajovi Takáčovi, PhD., vedecko-pedagogický titul „docent“ v odbore habilitačného a inauguračného konania občianske právo.

V Bratislave, dňa 15. júna 2023

prof. JUDr. Romana Smyčková, PhD.